

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>		A társulat minden rendű tagjai	A lap szerelmi részét illető cikkek a szer-
Egész évre — — — — —	4 frt	a lapot tagdíjajukért kapják.	kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz-
Félévre — — — — —	2 „	—	tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a
Negyedévre — — — — —	1 „	Kéziratokat nem adunk vissza.	kiadóhivatataink küldendők.

Csik-Somlyón.

Nagy ünnepe volt az erdélyi, különösen a székellyföldi katolicizmusnak Pünkösdi ünnepén. E napon Csik-Somlyón, a Szent Szűz és kiváló kegyhelyén ajánlotta fel Püspök urunk Erdélyt Jézus Szentséges Szívének.

Azt az ünnepet, azt a meghatottságot, azt a buzgó lelkesedést, amit itten ez alkalommal láttunk és éreztünk, azt tollunk leírni képtelen. Azt csak átélni, átérezni lehet.

A székely vallásos, mélyen vallásos nép. A századok viharán megőrzött ősi hitét most is az első keresztények buzgóságával vallja. Két, három napig gyalogol a keresztzászló alatt, hogy a somlyói búcsúra jöhessen. Eső és zivatar, hőség és szomjuság, messzeség és szegénység nem akadály rá nézve. És e hosszú út alatt folyton imádkozik; olvasót morzsol vagy szenténekeket zengedez áhitattal, azzal a benső áhitattal, mely a jámbor lelkek sajátja.

Látni azt, amiut az egyes hitközségek különböző irányból az alesiki, felsíki kigyózó útvonalokon és Nagyerdőn (Hargitán) itt-ott feltűnnek és festőinél festőibb csoportokban Somlyó felé közelednek, oly vonzó hatással van, hogy mi is szeretnénk közéjük vegyülni, de az összes közé és velük imádkozni, velük énekelni. — Hát még mikor a somlyói Mária-templomba a kegyeszobor alá érkeznek és elkezdik énekelni „Magasztalja az én lelkem az Urat,“ vagy „Egészen szép vagy Mária,“ mindnyáján sirnak, örömkönyveket hullatnak: azt már megindulás nélkül végig nézni lehetetlen.

De az idén sokkal nagyobb, számmal szokatlan nagy számban gyűlt össze a buzgó székelység. Hisz eljött Püspök urunk is közéjük; hogy velük imádkozzék, hogy mindnyájunkat felajáljon Jézus Szentséges Szívének. Nemcsak a tiszta katolikus Csikmegeye lakói, de Háromszék, Udvarhely, sőt a távoli

Maros-Tordából is tüntető nagy számban jöttek az idén Somlyóra.

Szombat délutánján, mint az 1567-iki székely kereszties háboru évfordulója napján ő méltósága vezette a körmenetet a Kis-Somlyóhegyére (a kálváriára.) Mint óhajtott, mint törekedett mindenki a Püspök úr közelébe juthatni. És mily impozáns, mily ünnepies volt e körmenet. Legelől a gyergyói községek, ezt követik a két Csik, Udvarhely és Maros-zék szép székely községek népei. Középen e menetnek a tanuló ifjúság, a Mária társulat egyenruhás ifjai a labarummal s a papság. Bezárják a menetet a háromszékiek. Legvégül a gyimesi csángók festői csoportja halad, talán a legáhitatosabb, a legjámborabb összes között.

Közel harmincezeren vettek részt e körmenetben. Ilyennek képzeljük, s óhajtjuk, hogy ilyen legyen a századvégi hódolati körmenet is.

Az ünnep központja azonban vasárnap volt. Reggel nyolc órakor ő Méltósága teljes segédlettel nagymisést mondott. Azután kivonult a processio a kálváriára, melyet Murányi Kálmán főesperes vezetett. Tizenegy órakor Püspök úr szentbeszédet tartott. A gyönyörű szép templom zsufolásig telve volt. Ember ember bántán szorongott. Mindenki hallani akarta a Püspök urat, de hatodrésze ha bejuthatott a templomba.

A Szent Szív tiszteletéről beszélt. Az isteni szeretet minden időknél szükségleteiről gondoskodik. Szent Szívének tiszteletét hagyta századunknak, hogy annak melegénél lángra gyúladjon a hithideg, érzéketlen emberiség. — Az első Pünkösdi napján nem csüngthettek a keresztények erősebben az apostolok szaván, mint a buzgó székely nép csüngött Püspök úr beszédjén. Mély csendben, szent áhitattal lestek minden egyes szót. — Végül a következő kérdéseket intézte a hallgatóságához: Igéritek-e, hogy az Egyház tanításához rendületlenül ragaszkodtok? Igéri-

tek- és fogadjátok e, Jézus Szentséges Szívét mindenek fölött tisztelitek? Igéritek-e, hogy Jézus, Mária és a Szentek neveit többé nem káromoljátok? Mire a hallgatóság — nálunk eddig szokatlan módon — egyhangú lelkesedéssel azt felelte: igérjük.

Ezt a hatást leírni nem lehet. Könnyezett mindenki: papság, úri és egyszerű nép egyaránt. Egy szem sem maradt szárazon. — Ezután a Confiteor előéneklése után a pápai áldásban részesítette a híveket.

E napon jegyezte el tehát Erdélyt annak lánglelkű püspöke Jézus Szentséges Szívének. Emlél fenségebb jelenetet nem láttunk. Három kanonok, négy kerületi esperes, vagy 40 pap, számos szerzetes, Csikmegye fő- és alispánja, a hivataloknak fejei jelenlétében a székely nép örök hűségét esküdtött Jézus Szent Szívének. Tüveményszerű jelenség, fenomális ember, — mondotta mindenki.

A Szent Szívnek áldása lebegjen egyházmelegyénken és Erdélynek minden egyes lakóján!

Tarlózas

a belső-szolnoki esperesi kerület történetéből.

Összeszedte: *Kovács Győrfás.*

(Folytatás.)

IV. Plebániák.

B. Szamosujvár. Az örmény szertartású plebánia keletkezése. — Az előbbi cikkekből látók: miként jöttek és fogadtattak az örmények Erdélybe a miként telepedtek le annak egyes részein. Most, hogy témánkhoz már közelebb férkezünk a Tarlózasunk tulajdonképeni mezején mozogassunk: szólnunk kell Szamosujvár — illetve az itteni örmény hitközség keletkezéséről is.

Szamosujvári örmény plebánia keletkezése kapcsolatban áll a törököknek a 17-ik század végén Erdélybe intézett betörései, — az örmény nemzetnek velök szemben kifejtett vitéségi s azon dinasztikus hűségükkel, melylyel Oxendius püspök és általan az örmény vezérférnök a felséges Habsburg uralkodóhoz iránt viseltettek. De a plebánia keletkezése különösen kapcsolatban áll Besztercének 1697-ik évben a törökök által történt feldulatása és kifosztásával.

Besztercén ugyanis, mint már érintettük, az örmények bevándorlásakor egy hatalmas telepük¹⁾ keletkezett volt, itt útvén fel sátrakat Minász püspökkel²⁾ élükön az előjogokkal bíró nemesség (pars Nobilitatis praerogativa praecellens) polgári előjáróikkal együtt. De e város — bármily hősies-séggel is védelmezték azt az örmények — az 1697-ik évben a törökök által feldulatva, az itteni örmény telep lakossága

1) Az eddig jelzett kiválóbb örmény telepeken kívül, Gyulafehérvárt is keletkezett volt ilyen saját papjával élén. Sőt a legelső szamosujvári örmény plebános is a gyulafehérvári telepről jött. Ugy látzik a telep zöme is jött vele, megszülvén az ottani egyháznak, melynek keresztelő könyvét is magával hozta Szamosujvárra Budakövics Lázár gyulafehérvári volt lelkész, ki itt tovább folytatta azt Hist. Armenorum. Lukácsi Kristóf. 85 lap.

2) U. o. 18 lap.

is részben leöletett, részben fogságra jutott. A foglyok között volt Verzereszki, másként Verzerescul Oxendius püspök is, ki azonban a karlovczi békekötés értelmében visszanyerte szabadságát.³⁾

A besztercei örményekre mért ome csa pás s aztán az örménységnek túl szétszóródottsága vala fentemlített körülményeken kívül indító ok arra, hogy egy várost alapítanának s ott összesebb tömörölve recipiáltatásuk egyik feltételének — a kereskedésnek jobban élhessenek s a hazának könnyebben hasznára válhassanak. Miért Oxendius püspök, ki sohasem szünt meg hívei anyagi és szellemi jóllétéről gondoskodni, a megnyírbált besztercei örmény telep helye helyett ujahbról kezdett gondoskodni s fellelte ezt a Szamos jobbpartján elterülő térségen Martinuzzi által épített Uj-Bálványos mellett, mely helyen való megtelepedést még I. Apafi Mihály is engedélyezte volt az örményeknek. Ezen helyen való megtelepedésre újabb engedélyt Oxendius kérésére Lipót császár adott, mintegy megerősítő levev ezen császári intézkedéssel I. Apafi Mihálynak előbb jelzett eljárása. — Tömegesen jöttek aztán ide nemcsak kiválóan Besztercéről⁴⁾ (Biatricio praesertim -- mondja Lukácsi Kristóf) — hanem Szongott Kristóf⁵⁾ és szamosujvári zárdá története⁶⁾ szerint Gyergyó-Szentmiklós, Szépviz, Felfalu, Görgény, Petele, Bátos és Vicéből is.

Itt aztán egy Alexa nevű örmény mérnök által készített tervrajz szerint 1700-ik évben a város alapkövét letették. Az Oxendius püspök által Rómából hozott ezen mérnök vezetése alatt felépítik a várost, melynek akkori képéről — mely részben a mostaninak is megfelel — ily leírást nyújt az ottani szerzet krónikása: A jól rendezett város kiváló diszszel emelt építményeivel, egyenes irányban haladó utcáival s az ezek közt tekvő és szabályosan haladó épületesoportjaival az egész fejedelemiség irigységét felkelté. A maga egészségében tekintélyes kinézést, részleteiben pedig — lévén egy néhány épületet — szép bázisaival a szemlélőknek gyönyörűségére van. A házak falait üszge⁷⁾ ellátott ablakok díszítik, melyek az utca felé nyujtnak szép kilátást. Ezek sűrű vasrácsok vagy festményekkel kellemesen árnyékoltnak. S ha a nap pazarabbul szórja sugarainak hevét, ékes függönyök alkalmazásával ellensúlyozzák azt. —

Aztán szabadalmakkal, előjogokkal is ellátva inkább és inkább gazdagszanak, de azokat nem annyira ingyen nyerték, hanem pénzen vették — mondja a szerzet történetirója. (Libertatis immunitatisque praerogativam, addita pecunia vi, civitati suae non tam impetrarunt, quam emerunt.)

Tarlózasom célja, más irányban haladván, nem lehet itt szándékom közölni azon szabadalmakat és kiváltságokat, melyeket különböző fejedelmekről ez új város nyert, vagy a krónikás szerint pénzen vett: itt csak a város kiválóbb fejedelmi pártfogóit nevezem meg először a két Apafi személyeiben, kik különösen a betelepülés körül pro-

3) Tehát Beszterce örmény püspöki székhely volt, mely 1700-ik évben szűnt a lenni, miután Verzereszki püspök nyájával együtt költözött Szamosujvárra.

4) Lukácsi Kr. Historia Armenorum. Cap. V. p. 19.

5) Szamosujvár Irásban és képekben. 19—21. lap.

6) Domus Hist. Conventus Szamosujváriensis p. 13—14.

7) A krónikás feltűnőnek találja az üvegablakokat. Jele tehát, hogy a város építései az üvegipar még drága lábán állván: az üvegablak csak a gazdagok házáit díszíteté.

tegláltak — azután I. Lipótot, kinek Eleonora nevű felesége az akkori őrmény püspököt — Oxendiuszt, püspöki diszruhával ajándékozta meg —, és VI. Károly császárt, ki a város tulajdonképeni kiváltságai és szabadságainak anyagi javainak alapvetője.)

A város tehát jóllétében mind inkább és inkább gyarapodva, az őrmények az isteni tisztelet fényének emelése bajlélkának emelése és berendezéséről sem teledkeztek el.

Isten tiszteleti helyiségül egyelőre csak faanyagból épült hajlék szolgált, mely a boldogságos Szűz tiszteletére volt avatva és ott fektűt, hol most a piaci szép templom áll. —

1722—1723 években emeltetett az első valószínű templom Gyümölcsoltó Boldogasszony tiszteletére (Templum Annuciationis B. Virginis). Ezt a nép egyszerűen Salamon templomának nevezi és építtetését a zárdá története következőkben adja elő:⁸⁾

Tekintetes Simai Salamon Ur, midőn nem lennének fia, kik vagyonának örökébe léphetnének, jóságos cselekedetek gyakorlására irányítá lelkét és különösen az Isten-anya iránti szeretet lángja által bevittetve, feleségével egyetemben egy terjedelmes belső telket vásárolt, támogatva elhalt fivére (Bogdán Theodor) után nyert pénzhagyomány által is. E telek a város azon részében fekszik, mely keletre⁹⁾ néz. Itt saját pénzén a szent Szűz tiszteletére templomot emeltetett, melynek a szentély északi oldalán most is látható az alapítók festett képei az akkori úri rend díszöltözeteiben. És hogy Attól, ki soha sem szűnt meg az Irgalmasság Anyjának nevezni, biztos és bizonyos oltalmat nyerjen: évenként elvégzendő misékért kegyes alapítványokat tett. S mindezekért a volt leghőbb vágya és utolsó akaratának írásba tett nyilatkozata, hogy ő a Mária oltára előtti sírban helyeztessék örök nyugalomra. Az ő példájától az őrmények közül többen lelkesítetve csakhamar áhitatoságának követésében vetélkedtek. Így a város azon részén, mely dél és nyugat között terült el, az út mellett, az arra járók ájtatos érzelmeinek felgerjesztésére több kápolnát emeltek a szenvedő Jézus életéből vett csodás történetek festményeivel ékesítve azokat; míg mások kelet felől saját költségükön fakereszteket állítva fel rendezték a kereszt útját — a Kalvariát. Ez utóbbiak 1727-ben történtek.¹⁰⁾ A szent Anna társaság 1832-ben szent Anna és Joáchim tiszteletére a Gyümölcsoltó Boldogasszony templomához (Salamon-félehez) csatolt egy kápolnát. Ugy ez, mint az egész templom jelenleg Bárány Lukács esperes plebános buzgó tevékenysége folytán teljes renoválás alatt áll. Régen e volt a plebániái templom. Felszentelte Antal János püspök 1725. okt. 7-én.

8) Ki e város kiváltságai, szabadságai és egyéb ügyei iránt bővebben érdeklődik, megtalálja mindezeket Lukács Kristóf Historia Armenorum című műve V. fejezetében, ugyszintén Benkő József Transsilvaniaja I. k. 486. lapján.

9) A templom nyugati bejárata felett álló irat is egyező a zárdá krónikásának előadásával és így hangzik: Salamon et Bogdán, fratres germani, uxores eorum Szirma et Julianna, exerunt propriis sumptibus hoc dicatum Nunciatae Mariae Virginis Beatae templum. — Tehát eszerint a két fivér és feleségeik építették e templomot.

10) Mint Szongott Kristóf mondja a kápolnáknak most még helye sem látszik, ellenben a hét keresztet, melyeknek száma 1885-ben megkészszerződött, napjainkban is gyakran meglátogatja az ájtatos buzgóság.

11) Ugy látszik, hogy akkor a város keleti része a templomnál határoltatott; most a város fekvését tekintve, mely azóta keletfelé sokat húzódott — e templom inkább dél, mint keletnek fekszik.

Még előbb, 1713-ban, hogy a meghalt őrmények emlékezete mindig szem előtt tartassék, feltünőbb helyen temetőt (a régit) rendeztek be abban kápolnával, hogy az elhaltak iránt a méltányos és igazságos kegyeletet leróhassák.

Mindezekért, miket eddigelé felhoztunk az örökös hála elvülhetlen betűivel van bevésve a szamosújvári őrmények történelmébe, dicső neve az eddig is sokat emlegetett ama nagy püspöknek — Verzereszký Oxendiusnak, ki népét nemcsak az igaz hitre vezérlé a schizmából s így vallásilag is közelebb térköztette nemzetét a magyarhoz, hanem nyája anyagi jóllétének emelésére is semmi fáradságot sem kimélt. Halála is 1715-ben ilyszeri fáradozásai között következett be Bécsben — a megmérgezés nem minden gyanuja nélkül (non sine porrecti veneni suspicione) mint a Domus Historia a 17-ik lapon mondja. Porai ugyanott az Irgalmas-rend templomában helyeztettek örök nyugalomba.

(Folyt. köv.)

Az örökös imadás- és oltáregyletek létesítése egyes plebániákon.

Dr. Majláth Gusztáv Károly gróf, kegyelmes Főpásztorunk idei I. számú körlevelében szíve egész bevétel így sóhajtott föl: „Milyen áldást hozna a községre, ha az örök imadás egylete minden plebánián el volna terjedve, és a buzgó lelkek a nap egyes óráit elosztanák maguk között úgy, hogy egy néhány mindig ott könyörögne az Ur oltára előtt az egész községért, városért? Ha más országokban lehetséges, miért nem nálunk? — A miért itt epedve vágyik, III. számú körlevelében, már a papságnak szívére köti, hogy a sz. bűnti időszak alatt az örökös imadás egylete felől elmélkedjék és annak behozatalát minden plebánián kísérelje meg.

Lássuk tehát, miképen volna lehetséges ezen üdvös intézményt minden plebániái templomban meghonosítani? Mindenekelőtt tisztában kellennünk azzal, hogy miben áll az örökös imadás? Ez a legfőbbesőbb Oltári szentségnek mélyeséges titkában jelenlevő édes Jézus szakadatlan, éjjel és nappal való imadásában áll. Így imadás van az oltáriszentségről nevezett szerzeteseknél, sok apáca zárdában, és Párizsban a Jézus Szentséges Szíve templomában. Az örökös imadás így felelne meg nevének, és az intencionak, mely ez által céloztatik. De ez egyes plebániákon aligha keresztülvihető. Az örökös imadásnak van egy másik, könnyebb módja, mely abban áll, hogy a hivatású társulatba egyesülve bizonyos meghatározott időben és órákban imádják a szentségi Jézust. És ez az Oltáriszentség imádása vasár- és ünneppnapokon reggeli hat órától esti hat óráig. Az örökös imadásnak ezen módja minden plebánián behozható. És pedig a következőképen: amely plebános templomban ezen örökös imadást meg akarja honosítani, mindennek előtt tartsa nyitva templomát mindennap legalább a misétől kezdődőleg esti 6 óráig. Magyarazza meg hűveinek, miért van nyitva a templom, hogy az ott jelen levő édes Jézust közvetlen imádhassák, tőle segélyt és áldást kérjenek. Itt készíti el leginkább Jézus a sziveket arra, hogy az ő örökös imadását megismerjék és egyszerűsággal meg is szeressék. Ez alatt a plebános kitanítja hűveit az Oltáriszentségről; Jézusnak abban való valószínűségéről, s ebből kifolyólag az örökös imadás

szüksége és hasznáról. Ezen tautitást azonban ne predikáció alakjában, hanem katekizálva tartsa és pedig, ha lehet vagy otthon a plebánián, vagy az iskolában, mivel itt a hallgatók is mernek némi kérdést intézni hozzá olyan dolgokról, amiket talán meg nem értenek, vagy amikben kételyük van. — Ha már a hűvek néhány vasárnap ilyenmüt oktatásban eléggé el vannak készítve az Oltárszentség kellő imadására, akkor a plebános 1—2 vasárnap, vagy ünnepen délután nyilvános adorációt tart hűveivel együtt, mely egy óráig tartson, hogy ebből gyakorlatilag tanulják meg, hogy miben áll az örökös imadás.

Ezen adoráció alatt lehet énekelni, Jézus szentséges nevééről szóló litániát, és egyéb az Oltárszentséghez intézett imákat felváltva végezni. Ezen nyilvános adorálás párszori ismétlése után a plebános felszólítja hűveit, hogy a kik egy-egy órát akarnak szentelni az édes Jézus imadására, nála jelentkezzenek. Ha 24-en jelentkeztek, ekkor már az örökös imadás azon módja megkezdhető, melyet Lymard Julián Péter, az adoráló papok társulatának alapítója a világi hűvekre nézve is behozni akart, hogy legalább minden bönapban egy-egy órával úgy beosztva, hogy reggeli 6 órától esti hat óráig állandóan legyen legalább két-két tag az Oltárszentség előtt. Kisebb plebániákon ez elegendő is volna, s hiszem, hogy keresztül is vihető. 48, 72, 96 vagy pláne 120 hívő is jelentkeznek imadásra, akkor úgy lehet beosztania őket, hogy a szám szerint minden bön anyi vasárnapján legyen adorálás, ahányszor 24 tag jelentkezett. 24 tagnál kevesebbel örökös imadás nem kezdhető. A férfiak külön órát, a nők ismét külön órát kapnak, úgy hogy ugyanazon órában a férfi és nő nem jelenhetik meg imadásra, hanem vagy csupán férfiak, vagy csupán nők. Mint hogy azonban az isteni tiszteleten kívül az Oltárszentség nyilvános imadásra főpásztori engedély nélkül ki nem tehető, a plebánosnak kötelessége a megyés püspök urnak bejelenteni a jelentkezők számát, s alázatosan megkérni az engedélyt, hogy az oltári szentség az imádók számához illő napokon reggeli 6 órától esti 6 óráig nyilvános imadás végett kiterhessék. Mely kegyes engedély beérkezte után a plebános kihirdeti a szószékéről, hogy az örökös imadás egylete felsőbb hatóságilag is megvan jórsítve; ennél fogva ekkor kezdetét veszi. Most felszítja a jelentkeztetteket 24-es csoportokra s felügyel vagy megbiz valamely értelmes egyént arra, hogy minden órában 2—2 imádó pontosan teljesítse szent kötelemét. Az imadási óra alatt a hívők tetszés szerint imádságot végezhetnek; azonban igen ajánlatos az olvasni tudókat figyelmeztetni, hogy mégis üdvösebb a Jézus szentséges nevééről, szívérol szóló litániát, nemkülönbön az oltári szentségről szólót végezni; az olvasni nem tudók legüdvösebben tölthetik el órájukat a sz. olvasó elmondásával. Ha a plebánosnak ideje engedi, nagyon jót tesz, ha hűveit úgy vasárnap délutánonként, vécsérnye után az elmélkedő imára tanítgatja; ami legmegfelelőbb az oltárszentség imadásának.

Rend lévén mindennek a lelke, önaént következik, hogy itt is a legnagyobb rend tartandó fenn. Különösen a tagok nyilvántartása, és az imaórák beosztása nagy figyelemre méltatandó. Erre nézve kegyelmes Főpásztor urunk ö méltósága kegyes volt megengedni, hogy addig is, míg egyházmegyeileg szervezve lesznek az oltáregyletek, az örökös imadás tagjai, mintegy felvételi könyvecskét a buda-

pesti oltáregylet „Vezérkönyv“-ét (kapható a budapesti központi oltáregyesületnél Budapest, VI. Lipót utca 16. szám I. emelet, drbjá 10 kr.) használhassák, melybe a tag neve és imadási órája bejegyeztetik. Ezen könyvecske a benne levő elmélkedések, imák és litániák miatt üdvösen használható az imadási óra alatt is.

Jó az imádság a lőjttel és alamizsnával inkább, mint aranykincs gyűjtése — mondá az öreg Tóbiás fiának. Erre látszott tekinteni a budapesti oltáregylet is, midőn említett kis „vezérkönyv“-ében az évi alamizsnának is helyt adott. S ez nem is lehet másképen. Mert eltekintve attól, hogy az emberiség mindig kötelezve volt, Istennek némi áldozatokat, tizedeket hozni: az örökös imadás alkalmára kitett oltárszentség iránt olyan fény tejlődő ki, melyet sok szegényebb templom pénztráa meg nem bír, tehát e költség alamizsnából fedezendő. Azért a tagok jelentkezésük alkalmával némi évi alamizsnát is kötelesek befizetni. Ez lehet 10 krtól bármennyi; az illető buzgóságától és anyagi helyzetétől függ. Lehet azonban megállapított összeg is, melyet az egylet tagjai közgyűlésen állapítanak meg; fődolog az, hogy minden évben pontosan befizetessék.

Eljutottunk tehát ezzel az oltáregyletek anyagi hasznához. Hol az örökös imadás megalakul, ott ööként követi ezt azon egylet, melynek célja az imadás mellett a szegény templomok felszerelése szükséges egyházi szerekkel. Ebből látható, hogy minden plebánián a helyi viszonyoknak megfelelő oltáregylet is létesíthető. Hogyan? úgy hogy a tagok által felajánlott, vagy esetleg megállapított évi díj, pénztárlag kezeltetvén, abból egyházi, illetve templomi szükségletek szereztetnek be. Nem kell a csekély alamizsnát is kicsinyleni, az az édes Jézus majd megsugja egyik-másik tehetősb hűvnek, hogy többre volna szüksége, s bizonyára lesz még fellüllesztés is elég. Aztán meg attól sem szabad visszaradnunk, hogy a szegény földműveseknek nem igen van pénze, miből alamizsnát adjon. Van jó szíve és gabonája! Elég az! Ezelőtt pár évvel e becses lapok hasábjain erre nézve még tettem volt egy ajánlatot, miként lehetséges így helyeken is az oltáregyletet megalakítani. Úgy t. i. hogy míg a városi egyletek tagjai pénzben fizetik be díjjaikat, addig a földművesnép ezt fizethetné buza, rozs, árpában stb. Igen szívesen adja a jó nép arcája verejtékének eme gyümölcsét a választottak Gabonájának oltárára. Az így begyűlendeti néhány 100 hektoliter gabona ára templomi célokra fordíttatnék. Nagyobb földműves községekben e célra oltáregyleti takarékmagtárak is létesíthetnének; melyeknek kettős haszna mindenki előtt világos.

Mi tehát most a teendők? Templomainkat azonnal kinyitattni, eröl hűveinket figyelmeztetni, az oltárszentségről őket kellőleg kioktatni, ennek imadására megtanítani, s azonnal felszólítani, kik akarnak az örökös imadás egylet tagjai lenni; szóval az előirt módon e legszebb, legmagasztosabb egyletet plebániánkban meghonosítani. Igen, de most nincs a népnek pénze, nincs gabonája! Nem baj! Csak elő kell jegyezni felajánlott alamizsnájukat, majd beviszik ősszel, mikor az Isten kegye nekik is ad. Nem kell félni attól, hogy elfelejtik addig! Eszökbe juttatja majd az édes Jézus, kinek igérték; és aztán nem is lehet képzelní oly keblet, mely a szentségi Jézus elé járulván, neki tett ígérétét szándékosan elhallgatná.

Krisztusban kedvelt paptársam! ha azt akarod, hogy plebániádban a bitbuzgóság mindinkább terjedjen, honosítsd meg az örökös imádás egyletét. Lélekemelő látni, mily vágyódással sietnek az adoráló hívek egyik-másikat fölvaltani az imaszárnalyon az óra letelte után; mily alázattal borulnak le a többiek is a kenyér színe alatt jelenlevő Istenember előtt! Hát még az életben minő változást hoz létre az ezen ájtatossággal járó gyakori gyónás! Hogy vonzza a templomba vasár- és ünnepnapokon a híveket a tabernakulumból kilépett Megváltó, csak akkor látod meg, ha imádására híveidet odavezeted. Ha azt akarod, hogy templomod az isteni tiszteltnél szükséges diszitményekben szükségét ne érezzen, létesíts plebániádban oltáregyletet! Az így összegyűlendő fillérekből majd jutni fog viaszgyertyára, örök lámpára s más egyébre is, miben talán templomod még szükségét szenved. Ha az égi boldogságból bár egy cseppet akarsz élvezni e földön, honosítsd meg az örökös imádás egyletét. Ismered sz. János titkos látásának könyvéből ama jelenetet, midőn a 24 vén koronáját letéved, imádja a Bárányt. Ime azon 24 tag, kiket te minden vasárnap az Oltárszentség elé vezetsz, ugyanezt cselekszi. Emberi méltóságának koronáját, értelmét teszi le porba, s hitének szárnyaival repül fel. Ahhoz, ki hozzánk leszállani méltóztatott! Nem tölti-e be ennek szemlélete szívedet oly édes boldogsággal, minőt a világ semmi látványossága nem képes adni? Valóban egy darabka arany van a templomban, midőn ezen adorálókat a fényárban úszó oltár előtt hívő lélekkel látjuk. Nem lehet szavakkal kifejezni azt az édes örömet, mely egész valónkat átjárja különösen, midőn a bajnal derengő fényében a hívők buzgó részvéte mellett a legfölségebbet kitesszük imáadásra! Csak a könnyek árja mondható meg, mi minden történik ott benn a szívben! Az est csendjében felhangzó „Üdvözlégy Oltárszentség” még inkább felfokozza mennyei éldeletünket, s alig vagyunk képesek a meghatottság miatt zárakodni a Jézus sz. nevééről szóló litániát elvégezni! Ennyi élv, ennyi boldogság! Ne sajnáld tehát a kis fáradságot, mivel ezen egylet letesítése jár. Ha egyéb jutalmad nem is lenne ezért, már a jelzett boldog örömet elég jutalom. Kívánom szívből, hogy egyházmegyénkben 60-nál több adoráló paptársam már e földön is némileg érezze, élvezze ama mennyei boldogságot, melyek az örökös imádás létesítése mindnyájának meghozhat.

Egy adoráló.

Teendőink a szocializmus ellen.

I. Az államhatalom kötelessége.

1. A bíróságoknak színvonalon tartása a gyors, olcsó és szigorú igazságszolgáltatás tekintetében.
2. Államosítandó és szünet nélkül éber, tevékeny, gyors és páratlan közigazgatás.
3. Az italmérsési és fogyasztási adóknak kizárólag a községek részére való bérbeadása; mert első sorban ebből a községeknek mint erkölcsi testületeknek némi anyagi haszna volna, másrészt a közönség megkíméltének az egyes bérlők túlkapasaitól.
4. Alkalmas vidékeken a gyümölcs- és szőlőművelés-

nek, mint bővebb jövedelmi forrásnak a népre való rákényszerítése.

5. A vagyon nélküli munkásoknak egy több évre szóló törzskönyvben való folytonos, községenkénti nyilvántartása olyképpen, hogy heteukint vasárnap minden munkás tartozik bejelenteni, hány napot dolgozott (s ha nem helyben, hol?) az elmúlt héten; ez igen jó tájékoztató lenne a munkásvisszonyokra nézve, a kormány minden percben tudná, mely vidéken hány munkás van, mennyi éheznek, hányan van munkája s megélhetősége s esetleg melyik kóborol községből-községbe, mint csavargó, vagy igazgató?

II. A társadalom kötelessége.

1. Az iszákoságnak megakadályozása s a közérkölciségek emelése céljából olvasó, mértékletességi s a házi ipar fejlesztésére tevékenységi egyesületek létesítése s ezekkel kapcsolatban csupán vasárnap és ünnepnapokon — felváltva a papok és tanítók által — felolvasások tartása, hol a nép különösen a vallásos és erkölcsös elbeszélések előadása, helylyel-közzel a természettudományok s az okserdű gazdálkodás köréből népies oktatásban részesíttessék.
2. Ezenfelül népies könyvtárak megszerzése, hogy legyen miből felolvasni s ha valakinek ideje engedi, haza is vihesen olvasnivalót.
3. Olcsó és jó irányú néplapoknak néhány példányban minden községnek küldése, hogy a nép — értelmesebbjei útján — az aktuális dolgokról is birjon tudomással.
4. A rossz sajtótermékek üldözése és kiküszöbölése.
5. Hűséges cselédek jutalmazása.

III. Az állam és társadalom közös kötelessége.

1. Szövetkezetek létesítése, még pedig úgy a hitelre, mint a fogyasztási cikkekre — s ezeken felül közmagtárak, felállítása, hogy a kis gazda az uzorások kezéből kiszabadíttassék.
2. Házi ipar-ágak megkedveltetése, mely a mezei munka szünetelése alatt a családnak foglalkozást nyújtson.
3. A tűz- és jégbiztosítás államosítása, vagy szövetkezetek útján való kezelése általános kötelezettséggel, melyhez még az állatbiztosítást is be lehetne illeszteni. Ez egyike a legfontosabb kérdéseknek, mert a nép, de nemcsak a nép, hanem az egész ország gazdaközönségének vagyoni viszonyaiiba mélyen bele vág.

Gróf Majláth József.

Szülföldem.

Nincs szebb hely a földön, mint a szülföldem.
Olyan kedves ottan, olyan kedves minden!
A kéklő bérc, a mely felnyulik az égig
S a furulyaszó, mely a bércekről hangzik...

Nincs róna s délibáb sem mosolyog rája,
Szülföldem agyis a csodák hazája.
Télen is zöldnek a fenyők csodaképen:
Zöldelő kikelet a tél közepében.

S forró nyáron mikor a hegyek oldalán
Vizért megy a pásztor és epred szed a lány,

A bérctetön a hó még akkor is ott van :
Igy ölelkezik a tél a nyárral ottan.

S a sziklák, mint egy-egy óriási alak,
Oly merész, fűnséges lényeknek látszanak :
Lábuk lenn, a hol a csermely szalad végig,
Fejtek fölér büszkén, szabadon az égig.

E bércéről — mint az örömköny arcunkról
Alá, a mély völgybe csevegő csermely foly.
Fönt a magas sziklák egymás fölétéve,
Mint egy-egy lépcsőfok, mely fölvisz az égbe.

Míntha ny lenőének egy a másához toldva.
Látszik, hogy Isten sem egyszerre alkotta,
Hanem, hogy tán annál nagyobbserű legyen,
Még most is javítja, szépíti szüntelen . . .

Nem tudom, bámulva esting-e más is rajtad,
De én—szülőföldem! — ilyen szépek tartlak.
Legszébbnek tartalak s bármit kínálának,
Édes szülőföldem! oda nem adnálak . . .

Vagy mivel ott fűztem koszorút, mint gyermek —
Mivel ott teltek a legboldogabb évek —
És mivel innen is oda vissza vágyom :
Tán azért vagy nekem legszép a világon ?

Geneszy István.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Bérmait.** Püspök úr ő méltósága május hó 25-én Zetelakán osztotta ki a bérmálás Szentségét. Zetelaka nagyon népes község, s azért, hogy ő méltóságát nagyon ki ne fárasszák, csakis a husz éven felüliek boesáttattak a bérmálás szentségéhez, a többiek jövő évre maradtak. Így is a bérmáltak száma meghaladja a 700-at. — 26-án az iskolákat látogatta meg, gyóntatott és megtartotta a májusi ájtatosságot. Hosszasabban konferált itt ő méltósága Sebestyén Mózes lelkészszel egy nőzárdá felállítás ügyében. — Huszonhatedikén a reggeli szent mise után Csikmegye felé vette útját ő méltósága. Mindenütt a hol átvonult a községekben ünnepélyesen üdvözölték. Fenyéd, Méréfalva és a két Oláhfalu ünnepi díszet öltött. Kápolnás-Oláhfaluban elköltött böjti ebéd után a pompás zöldben díszlő Hargita következett. Nagy-Oláhfalu lovasbandériuma, Orbán Ottó báró, Török Albert dr., Lázár gróf főjegyző, Demeter főszolgabíró, Soó Gáspár, valamint a kerületi papságból a főesperessel az élén többen elkísérték ő méltóságát a megye határáig. Fél három óraker érkezett ő méltósága Csikmegyébe. Nagyszámu lovasbanderium, s vagy 50 kocsí várta itt a határon belül a püspök urat. Becze Antal alispán üdvözölte ő méltóságát diszmagyarban. E beszéd egyike volt a legsikerültebbeknek, amiket valaha hallottunk. Csikszereda város végén Murányi Kálmán főesperes bosszas beszédben fogadta. Ezután az összes fogatok kíséretében Csik-Somlyóra hajtattott. E község határánál Madár Imre ny. főjegyző, a templom terén Bándi Vazul igazgató az ifjúság élén, a templom ajtóban nagyszámu papság P. Pál K. János házfőnökkel üdvözölte. Ő méltósága minden egyes beszédre igen megnyerően válaszolt. A templomi ájtatosság után a szerzet-

házba szállott ő méltósága, a papság, megye és összes hivatalok, tanintézetek és a katonaság tisztelgeát fogadta. Este fáklýásmenet volt, mely alkalommal Jakab Antal tanár beszélt nagy bátással. Ezt megelőzőleg meglátogatta ő méltósága a tanintézeteket. — Haszonnyolcadikán délelött csendes mise után a tanuló ifjúságból úgy kétszázat megbérmált. A délutáni körmenet után a gymnasiumi ifjúság zászlóját szentelte fel, mely alkalommal gyönyörű beszédet intézett az ifjúsághoz buzdítván Szent Imre herceg erényeinek utánzására. Az első szeget ő méltósága verte a díszes zászlóba a következő szavak kíséretében : „Szent Imre herceg tiszteletére, a somlyói Szent Szűz örök dicsőségére, az erdélyi ifjúság boldogságára.“ Szegeket vertek még a zászlóanya : Becze Antalné, Mikó Balint főispán, Becze alispán, Éltés Zsigmond tálbai bíró, Éltés Jakab szeredai polgármester, Imets és Gergely kanonokok és mások. Vasárnap délben a szentferencrendi ház nagy ebédet adott, melyen a papságon kívül a megye fő- és alispánja és az összes hivatalok fejei hivatalosak voltak összesen 69-en. Ő méltósága Pünkösöd délután hat óraker érkezett Csik-Szeredába. Itt a diszkapunál Fejér Antal dr. ügyvéd fogadta remek beszéddel. A templom ajtójánál Domokos János lelkész üdvözölte. A templomi ájtatosság után a plebániába szállott ő méltósága. Szeredában kétszer bérmált ő méltósága hétfőn és kedden. Összesen mintegy ötszázan bérmálkoztak. Hétfőn fogadta a tisztelgeéseket. Délután meglátogatta a fő- és alispánt és a hivatalok főnökeit. Kedden az iskolákat látogatta meg. És az nap délután Csik-Szentlélekre útazott.

— **Egy újabb támadás.** Mikszáth Kálmán lapja az „Országos Hírlap“, mely egyúttal a Tisza-dynasztia hivatalos közlönye, éles támadást intézett püspökünk ellen abból az alkalomból, hogy utolsó körlevelében, a pápa világi birtokáért szót emelt. — De nem kívánhatja e tisztelt lap, hogy Tisza Kálmán geszti uradalma érdekében bocsásson körlevelet. — Elvégre is a pápa világi uralmának visszaszerzéséért sorompóba lépni minden katolikusnak kötelessége. Ezt megteszik a németországi katolikusok is, de azért nem jut eszükbe a protestáns lapoknak siránkozni.

— **Primiciás.** Gróf Majláth Gusztáv Károly szeretett Püspökünk által a bérmájta alkalmával ez évi május 22-én Székely-Udvarhelyt, a plebánia templomban szenteltett pappá Fr. Tréfán D. Leonárd, már korábban végzett theologus, s nem rég felszentelt diakonus, Szent Ferenc-rendi szerzetes. A szép reményekre jogosított újonnan felszentelt első zsenge áldozatát május hó 26-án mutatta be a Mindenhatóak. A primiciás első áldozata bemutatásánál kitétek magukért úgy paptársai, mint a hivek. Impozáns számban voltak jelen mindkét részről. S így ez a nap is ünnepnapja volt a katolikus hívőknek. D. e. 10 óraker, harangzugások közt vonult be a primiciás szép számu paptársai segédkezése mellett a Szt. Ferenc-rendiek díszes templomába „Uram hiszlek“ zengedezése mellett. S nemsokára áldozatát be is mutatta „Veni Sancte“ eléneklése után a Mindenhatóak. Két manuduktora is volt : P. László Polykárp volt tartományi rendfőnök és Varga Sándor semináriumi regens. Az említettekön kívül még vagy tizen assitáltak a primiciásnak. Az evangélium eléneklése után P. Sántha lépett a szószékre, mint volt tanára a primiciásnak, fejtegetve a papi hivatás magasztosságát. A zsenge áldozat

bemutatása után a primiciáns paptársait és a hívőket áldotta meg, s megbatottságának nem tudott többé ura lenni. S midőn az eddig visszafojtott érzelmeinek heve zokogásba tört ki, a megbatottság úgy a paptársain mint a híveknek örömkönyvekben volt látható. Minden jelenlévő egy-egy szép emlékképet kapott. Így ért véget a megható primiciáns d. u. egy óra körül, s nemsokára kezdetét vette az ujmisés tiszteletére rendezett díszebéd, k. b. negyven terítéssel. Az asszistenseken kívül jelen voltak: P. Imre Márk kolozsvári házfőnök, a gymnasium tanári karának legnagyobb része, dr. Ráczkó S., mint házi orvos, dr. Zonda, Gergely Ferenc syndicus, László Ferenc v. hunyadi syndicus stb. stb. még a pár hete betegeskedő P. Dávid Antal 82 éves agg házfőnök a szt. Ferencendiek legidősebb tagja a legfiatalabb kollegája ez örömnapij ott hagyva kórágját, részt vett az ünnepi lakomán. Az ifjú gazda, P. Csiszér Bonaventura vikarius ki is tett magáért, mert kifogástalan, pompás ebéd volt, melyen a szebbnél-szebb toasztok sem hiányoztak. Az első beszédet, természetesen, Püspök urunk ömértóságára mondotta a primiciáns. S milyen őszinte az öröm és lelkesültség a barátai, olyan a hívők között is, hogy a már oly szép eredményeket elért ifjú áldozó-pap ezt az örömet is megérhette. Isten éltesse soká Egyházunk, s hazánk javára. *Egy jelen volt.*

— **Konverzió.** A magyarfenesi egyház f. é. május hó 29-én ismét egy új taggal szaporodott. E napon tért vissza — a Szentlélek megvilágosító kegyelme folytán — az egyedül üdvözítő Anyaszentegyház kebelébe *Serbán Zsuzsánna* 28 éves helvét hitt nő. — A tridenti hitvallás letétele után az új hívőböz buzdító beszéd iotétetett. — Jelen egyházi évben ez már a harmadik megtérés a protestantismusból a ker. kath. hitre! — Veni Creator Spiritus . . . mentes tuorum visita . . . !!

Fodor Julianna és Imre Róza, ápolónők a nagyszebeni orsz. elmeógyógyintézetben, — a Szentlélek világosító kegyelmét megértve, az ev. ref. hitfelekezetről az egyedül üdvözítő róm. kath. anyaszentegyház kebelébe léptek. A pünkösdi magasztos ünnepén tették le az ünnepélyes hitvallást, a nagyszebenktülvárosi (Terézvárbázi) templomban.

— **Vizsgarend.** A károlyfehérvári Püspöki Lyceum ban tartandó vizsgák rendje az 1897–98 iki tanév második felében: Junius 8-án d. u. az előadások beszűntetése. Junius 13-án az I. és II. évi theologusok vizsgája az Uj-szövetség-szentírás-tudományból. Junius 14-én a III. és IV. évi theologusok vizsgája az Egyházjogtanból, 18-án az I. és II. évi theologusok vizsgája az Alapvető hittanból. Junius 20-án a III. és IV. évi theologusok vizsgája a Lelkipásztorokodástanból. Junius 23-án az I. II. III. évi theologusok vizsgája a Bölcsészettől. Ugyanekor a III. évi theologusok vizsgája az Egészségtanból. Junius 23-án d. u. osztályozás. Felsőbb jóváhagyással. Az igazgatóság.

— **Jubileum.** Szép ünnepélye volt mult hó 24-én a torda-aranyosi főesperesi kertlet papságának és kántortanítói karának. Ugyanis e napon gyűltek össze Tordán, hogy Kovács Lajost, mint szeretve tisztelt főesperesüket, pappá szenteltetésének 25-ik évfordulója alkalmából üdvözöljék. — Délélt 1/2 11 óraker estőtlenül jelentek meg a plebánia épületben tisztelgés végett s a főesperes örömmel fogadta a köréje sereglett papságot és kántortanítói kart. Lőrincz Ferenc alessperes, sinfalvi plebános üdvözölte a jubiléant, ki

meghatottan köszönte meg a kedves meglepetést s biztosította egybegyűlt munkatársait mindenkorai jóindulatáról. Ezután a Megváltó iránt való századvégi hódolat tárgyában rövid gyűlés volt. — Dél 12 óraker a „Központi szálló“ egyik kisebb termében közös ebéd volt, melynek folyamán egymást érték a szebbnél szebb felköszöntők. Először Lázár Antal aljárjai lelkész, mint a kertletjegyzője üdvözölte ékesen szólv a jubiléant. Erre a jubiléant főesperes a most fáradságos uton levő Püspök urunk ö méltóságát éllette, hálás szavakban emlékezve meg egyszersmint Erdélyi egykori nagyevű püspökéről, ki őt Isten szolgáljává avatta. Majd id. Kovács Lajos, felvinci lelkész beszélt emelkedett hangon, mint egykori szónok a jubiléant primiciáján kívánva, hogy a jubiléant mindig nyugodtan és megelégedetten mondassa el e nagy jelentőségű igéket: „In Te Domine speavi, non confundar in aeternum.“ Végre P. Nagy Honorius, turi lelkész, a k. tanítói kar nevében s betegezésül Báliót Endre barasztosi és Magdó Mihály m. újvári lelkészek áttették lelkesülten a jubiléant főesperest.

— **A javadalmas lelkész községi adópót-
lékot nem fizet.** (Elvi jelentőségű határozat.) „842—1897. sz. Ő Felsege a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság. E. sz. k. városnak magánpanaszát, melyben E. vármegye közigazgatási bizottságának 1897. évi július hó 13-án 1. sz. alatt hozott határozatát, melylyel Sz. I. e. — i lelkész 14 forint 64 kr. községi pótdadó megfizetése alól felmentetett, — megváltoztatni kéri, 1887. évi augusztus hó 31-én tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t.-c. 34. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következő ítéletet hozott: A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt nem ad. Indokok: Sz. I. e. . . . i lelkész azzal a kérelmével, hogy az N. templom javadalmát képező földek után kivetett községi pótdadó töröltessék, E. sz. k. város képviselő-testülete azon a címen utasította el, mert őt nem tekinti olyannak, mint kit hivatala után az 1886. évi XXII. t.-c. 138. §-a alapján pótdadómentesség illet. — E. vármegye ezt a határozatot a hivatkozott 138. §. alapján megváltoztatta. E. sz. k. város panasziratában előadja, hogy nevezett lelkész keresztelést, esketést és temetést nem végezvén, őt a pótdadómentesség nem illeti meg. A panasznak azonban helyt adni nem lehetett, mert Magyarország hercegprimási hivatala által 1897. évi február 20-án 1221. szám alatt kiadott hivatalos bizonyítvánnyal igazolva van, hogy Sz. I. E. . . . ban mint investált valóság javadalmas lelkész működik, az 1886. évi XXII. t.-c. 138. §-ában a pótdadómentesség ugyanazon egyházközségben működő lelkészt javadalma alapján megilleti anélkül, hogy a mentességet a keresztelési, házasságkötési és temetési jogosultsághoz, vagyis a katolikus egyházjog szerinti kizárólagos plebáni teendőkböz kötné. Ezt az ítéletet a m. kir. közigazgatási bíróság E. vármegye közigazgatási bizottságának 1897. évi augusztus hó 14-én 715. szám alatt kelt jelentése mellékleteivel három példányban, azzal a meghagyással adja ki, hogy azok egy-egy példányát panaszlónak és Sz. I. e. . . . i lakosnak kézbesítse, az I-ső és II-od fokú határozatok hiteles másolatát pedig pótlólag ide rövid úton terjeszse fel. Kelt Budapesten a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1897. évi augusztus hó 31. napján tartott üléséből. — Wekerle, elnök. — Dr. Moldoványi István, előadó.“

— Az új westminsteri főszékesegyház most van építés alatt. Tavaly aipalatalai már embermagasságig voltak kiépitve. Most London és az angol katolikusság e csodaszép templomáról, mely Ashley-Gardeus nevű park területén a Victoria-Station közelében épül, azt írja a „Times“, hogy Bentley Francis építómester tervei szerint bizanti stílusban készül. Külső hossza 360, szélessége 156, a hajó magassága 117, a homlokzat magassága 101, a torony magassága a kereszt csúcsáig 283 láb. Belső hossza 342, a hajó belső magassága 111 láb. Az anyag téglá. Belső díszítéstől 38 láb magasságig márványt fognak alkalmazni a többi falakat és a kupola belsejét Angolország egyházi történetéből vett mozaik-képekkel fogják ékesíteni. A területet 19 év előtt Manning bíbornok szerezte meg. Az alapkövet 1895. évi júniusban Vaughan bíbornok tette le. A falak jelenleg már 40 lábnyira emelkedtek, úgy hogy a főszentelést 1900-ban meg lehet tartani.

I R O D A L O M.

* Szilvek Lajos dr. legújabb műve. Ország szerte ismert bölcselati írónak éppen most jelent meg egy csinos kis kötete „Bérmálási emlék“ címen. A munka a következő fejezetekre oszlik: I. Szentségeinkről általában. II. Ellenfeleink akadékoskodása. III. A bérmálás szertartása. IV. A bérmálás lényeges töltételei. V. Zárszó. A 95 lapra terjedő kötetecske minden egyes sora a tollforgatásban gyakorlatos íróra vall. Van benne dogmatikai szabatosság; a polemikus részekben az ellenfél akadékoskodásainak velős ismertetése és talpraesett cáfolása; a liturgiai magyarázatokban, sőt egyéb helyeken is szinte poetikus lendület; a bevezető és berekesztő részekben bölcselati mélység, a mint azt különben a spekulatív dogmatika és a metafizika több mint három lusztrumos tanárától méltán el is várhatja az olvasó közönség.

A kiállítás nagyon izléses. (A pécsi püspöki liceumi nyomdából került ki.) Szép nehéz papíron, élesen tiszta, új betűk, zöld színű keretvonalak közé szorítva, elegáns borítékban. Ehhez képest az ára példátlanul olcsó, valóban jóval a külföldi árak alatt: 1 korona. Kapható a könyvkereskedésekben, a hitoktató uraknál és a lelkeskedő papságnál Péceszt, Engeszer, Schönwald és Thurn urak király-utcai aranyműves üzleteikben és a szerzőnél (Szepeszy utca 3., ha legalább 4 pld. kerestetik egyszerre).

Az előkelő stíl és a magvas tartalom arra látszik utalni, hogy első sorban a vallási kérdésekben kevésbé tájékozott intelligenciának szánta művét a tisztelt szerző. Mindazonáltal örömmel konstatáljuk, hogy írási modorának közérthetősége a nagy közönségre nézve is igen élvezhetővé teszi munkáját. S ha itt-ott akad egy-egy mondat, a mely töretlen dió számába megy a most bérmált gyermek előtt, pár év múlva, gondolatvilága gazdagodván, mindent vagy a legtöbbet jól megérti, s emelkedett érzelmekkel fog vissza-

gondolni a bérmálás lélekemelő mozzanatára, meg hálával a jövőre kezekre, a melyek e könyvecskének birtokába juttatták annak idején. Lelkünkbelől obajtuk, hogy kiváló szakirónk e könyvecskéje úgy itthon, mint országszerte mennél szélesebb körökben nyerjen elterjedést és méltó elismerést.

Pályázatok.

A görögnyelvtanítói román. kath. hitközségben a kántortanítói állomás áthelyezés folytán megüresedvén, arra ezennel pályázat nyitattik.

Ez állás javadalmát képezik a következő járandóságok

1. Természetben jó lakás, mely áll: 2 szoba, 1 konyha-kamarából. Gazdasági melléképületek: istálló, csűr, faszín.
2. Kepe (párber) címen a bivektől: 140 frt.
3. Tandij. Tanévenként: 35 frt.
4. Iskola takarékmagtárból évenként: 50 frt.
5. Stóla jövedelem mintegy: 45 frt.
6. Államsegély tanévenként: 63 frt.
7. 1901 évig kiadott kántori birtok haszonbérből évenként: 161 frt 60 kr.
8. Szert mise kamatjárdék: 3 frt 33 kr.

9. Fekvés: 16 hold szántó és kaszáló melyből 3 hold belseg szabad használatban, a többi a fentjelzett év január 1-ig haszonbérbe adva. A bérlet lejártá után a tanító bázis-kezelés alá veheti tetszés szerint.

10. Erdő: 5 hold 1519 ö. Megjegyzendő, hogy az összes fekvőség után a földadó a hitközségi pénztár fizeti.

Kötelesség: Az összes kántori teendők buzgó teljesítése. Mindennapi és ismétlők oktatása.

Pályázók felhívattak, hogy kellően felszerelt folyamódványaikat alólirt isk. sz. elnökséghez f. évi június 26-ig bezárólag adják be. Kántori próbára valamely közbeeső vasárnapon személyes megjelenés kívántatik.

Kelt Görögnyelvtanítói, 1898 május 16-án.

Bálinth György,
isk. sz. elnök.

— A kézdi-orbai esperesi kerülethez tartozó Szászfalu román. kath. fiók-hitközség segédkántortanítói állomása üresedésben lévén, arra az iskolaszék határozata szerint pályázatot hirdetek. Évi jövedelme: 1. kepe címen 28 kalongya ősz, 28 kalongya tavasz gabna; 2. 10 terü. vegyes tűzifa. 3. stóla kézi stipendiummal együtt 10—12 frt. 4. ospora 7 frt 9 kr. 5. piun legatum 6 frt 12 kr. 6. 25 frt tanítói alapnak 8% kamata. 7. A tanítói lak előtt egy kis veteményes kert. 8. 313 frt államsegély. 9. Tiszteletes jó lakás a szászfalvi iskolával egy földel alatt, mely áll két szobából és egy kamrából. Pályázni szándékozók kizárólag tanítói oklevéllel bírók lehetnek, kik kellően felszerelt folyamódványaikat f. évi június hó 30-ig a sárfalvi román. kath. lelkészi hivatalhoz adják be.

Sárfalván, 1898. május 29-én (u. p. Kézdivásárhely.)

Jankó Antal,
lelkész, isksz. elnök.

Kiadja: A erdélyi román. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Koródy Péter dr.

Szerkesztőtársak: Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Ágost.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.